

telo. Konec zborovanja je tedaj bil, da je društvo objavljeni razsodbi mestnega zastopništva pristopilo in govor g. Hermana vseskozi za „lažnjivega“ izreklo, in to po predlogu gospod. dr. Leonharda, tukajšnjega zdravnika. Razlogi tega sklepa so bili, moram reči, ravno smešni. Nekateri govorniki so zahtevali, naj ustavoverno društvo o govoru g. Hermana tako dolgo ne sodi, dokler se ta govor po stenografičnem zapisniku ne razglasi, češ, da tako kratko g. Herman gotovo ni govoril, kakor je v „Tagespošti“ razglašen celi govor, ker se ta govor ne zлага s tem, kar je „Tagespošta“ prvič objavila. Ali sklenilo se je, da je g. Herman „gotovo“ neke „laži“ trdil, če še tudi niso znane, in da te v stenografičnem zapisniku stati morajo. Ker pa se ne more čakati, da bi se to razglasilo, izreče se že za naprej njegovo trdenje, če tudi ni znano, za „lažljivo“. To imate „zrele“ ptujske nemške politikarje! — Kar je gosp. Herman o disciplini na tukajšni gimnaziji mislil, nam je precej znano, o tem je bil večkrat tukaj govor, namreč to, da g. Fihna razposajene diake vsegdar pred učitelji brani, tako da učitelji v šoli nemajo nikake moči po tej spačenosti. To je tako daleč šlo, da so dijaki gospodom profesorjem, kateri so je kaznovati hteli, s tem pretili: „bom Vas že gospodu ravnatelju zatožil!“ — Ali je to disciplina“ — (pravični strah v šoli)?

Cerkvene zadeve.

K. Pod tem naslovom odpre „slov. Gospodar“ z novim letom nov predel v svojem listu, v kterega bo deval cerkvene zadeve, to je: vse, kar koli zadeva kat. cerkev, in je ob enim bralcem vedeti ali potrebno ali vsaj koristno in mikavno. In koliko je takih stvari!

Celó potrebno je gospodarjem vedeti in umeti razne državne postavbe, ki zadevajo cerkev in njeno premoženje ali duhovski stan. Potrebno jim je vedeti razne nevarnosti, ki žugajo kat. vero spodkopati v domači družini, v šoli, v srenji, v državi; pa tudi pomočke, kako tem nevarnostim v okom priti in obraniti sv. vero.

Koristno in mikavno jim je zvedeti poročila iz raznih kat. dežel, kako se naši kat. bratje po drugod s sovražniki sv. vere vojskujejo, kakošne zglede sv. gorečnosti in visoke čednosti nam dajejo; — in še vse posebej, kako se godi našemu sv. Očetu v Rimu. Prav mikavna so tudi poročila iz kat. misijonov po daljnih krajih svetá, pa tudi v domači škofiji se tu in tam kaj prigodi, kar služi v posnemo ali svarjenje. — Take novice budijo v bralcih sočutje do sv. cerkve in ljubezen do sv. vere, povzdigujejo srea in jačijo čudovito močati značaj kerščanski, kateri se nikomur bolj ne spodobi, kakor ravno hišnim gospodarjem.

Bo pa ta predel tudi sodil v „slov. Gospodarja“? Celó in popolnoma.

1. „Slov. Gospodarja“ izdaje katoliško tiskovno društvo in ga rabi s kat. pol. društvom vred za svoje glasilo. Kaj se tedaj bolj spodobi, kakor da list zagovarja tudi cerkvene zadeve, ktere dan denešnji posebne obrambe zahtevajo. Dosihmal smo čutili pomanjkanje tega predela, ker po dosedanji osnovi lista ni bilo mogoče zdatnejše ozirati se na cerkvene zadeve.

2. Naš list je namenjen slovenskim gospodarjem. Vsak gospodar pa ve, da je živa vera in kerščanka čednost prva in najpoglavitejša podslomba vsemu gospodarstvu. Le ako je gospodar in vsa domača družina navzeta sv. vere, in točno po njej živi, gre gospodarstvo srečno od rok, in prebiva v hiši veselje in mir. Den denešnji tudi hišni gospodar po svojem poklicu zahaja v razna društva, odbore in zbore, kjer se veliko govori o cerkvenih zadevah in verskih vprašanjih. Mora tedaj sam v vseh teh rečeh biti dobro podučen, da se v vselej vstopiti na pravo stran in zadeti pravo besedo.

3. Našim liberalcem ta preuredba se vé da ne bo po volji, kajti oni vse drugo rajše slišijo in berejo, kakor kaj božjega ali cerkvenega. Vendar na-nje se nam ozirati ni treba, kajti „Gospodar“ jih ne šteje med svojimi bralci. Komaj je namreč „slov. Gospodar“ le nekterih cerkvenih vprašanj se nekoliko dotaknil, so zagnali strašen vriš in krik, kakor da bi bil ogenj v strehi, ter so od „Gospodarja“ odpadali, kakor veše, kadar preblizo luči pridejo. Naša bralna družba je zdaj popolnoma očiščena teh liberalnih mračnjakov, katerih oči nebeške luči prenašati ne morejo; na nje tedaj se nam ni treba ozirati. Imajoči torej pred očmi poštene slovenske rojake, si štejemo v posebno dolžnost ter nam bode preljubo delo, kazati jim mile matere, sv. kat. cerkve, trpljenje, bojeve in častne zmage.

Vabimo toraj svoje duhovne brate, naj nam tudi pri obdelovanji tega predela pridno pomagajo. Za denes pa podamo svojim bralcem le dve črtici, ki jih posnemamo iz dveh listov, ki smo jih slednje dni prejeli.

Pri nas liberalci redovnike in redovnice, (menihe in nune) preganjajo; iz Bolgarije pa misijonar poroča, da celó Turki usmiljene sestre tako častijo, da je okoli njih hiš celi den vse polno Turkov, ki pri sestrah razne pomoči iščejo. Dá celó v hareme, to je v stanovanja turških žen smejo hoditi usmiljene sestre, kar je znamenje naj večega zaupanja, kajti v harem se sicer ne sme bližati ljudski človek. Enako spoštujejo Turki menihe Trapiste in jim vsakoršno prijaznost skazujejo takó, da se Trapisti zanašajo, da jih bodo Turki sami branili, ko bi jih utegnili razkolniki nadlegovati. — Tedaj še Turki imajo več zapopadka o svobodi kakor naši liberalci, katerim se koža ježi, ko meniha vidijo ali o njem govoriti čujejo.

Dva mešnika naše škofije, brata Jožef in

Juri Reš, na Koroškem doma, že blizo 20 let kot misijonarja služita v Ameriki. Te dni nam je pisal č. g. Jožef Reš in poslal tiskani popis, kako da je njegov brat Juri slovesno obhajal sreberno mešo ali 25letnico meniškega stana. Vsi katoličani velikanskega mesta Baltimore so bili po koncu. Že predvečer je prišla lepo vredjena velika množica pred samostan z muziko, s slavo-petjem, z baklami, in osebna straža deželnega glavarja je dajala častno spremstvo. Mladenči so nosili krasno razsvitljene lampice, na katerih so se lesketali primerni napisi. Drugega dne je prišlo mestno starašinstvo čestitat gospodu, in šest belo oblečenih devic je v imenu mesta izrekalo hvalo. Potem so deklice v pet živih podobah predstavljale najimenitnejše dogodbe mešniškega življenja, in v imenu srenje podarile gospodu dragocen zlati kelh, šolarice pa prekrasni mešni plašč, v tem ko je bila vsa cerkva s slavoloki oprežena. — Tako spoštujejo v Ameriki katoliške duhovne — in pri nas v Evropi? — —

Gospodarske stvari.

O živinoreji.

(Poduk v ljutomerskeji kmetijski šoli.)

Marijedvorskovo govedo je po velikosti in kakovosti boljše za meso, nego ostala na Štajerskem nahajajoča se goveja plemena. Meso marijedvorskovega plemena je najbolj preraseeno z lojem, in sploh mehkejšo meso daje to govedo in debelih kosti ni v njem. V tem oziru so labodskemu plemenu pač v popolnem nasprotju švicarsko brezike, kajti meso njim je trdo, brez loja in kosti so ta goveda kaj debelih. Zato se pa mesar tako ogiblje švicarjev, če tudi so po zunajnosti vabljivi za mesnico. Pingavsko govedo je sicer tako debelo, da se baš zato često ne ubreja krava, vendar v kakovosti mesa ne dohaja marijedvorskovega. Največ in najboljšega mesa za marijedvorci dobivamo od muriškega plemena, dalje od štirskih hribskih brezike po kakovosti, nikakor pa po velikosti, kajti te imajo le po 5—6 stotov mesa. Marijedvorci res hočejo mnogo klaje, toda mnogo je pa to vredno pri teh govedih, ka so zadovoljna tudi s slabo polago, kakor tudi holandska goveda, v tem ko muričan zahteva le sladke pašo, ktere se sme tudi slama prištevati. Za mleko se pač ne morejo švicarske krave kosati z marijedvorskimi, kajti švicarice dajo prav malo mleka in še to se jim prav kmalu usuši. Švicarska goveda pač niso za drugo, nego za vožnjo —, za to pa veljajo. Za vprego so pa muriški voli še boljši, da, edini ogerski rogin bi ga najbrže pač presegel v delu. Jako mehkonog ter slab za vožnjo je labodski vol, še slabjši holandski.

To primerjanje nam daje povod, da priznavamo za ljutomerske okraje marijedvorskovo

pleme v prvi versti, kajti katero drugo govedo je sposobnih lastnosti za te kraje od labodskega? Gotovo za vožnjo nadomestujejo to govedo tukaj izvrstni ljutomerski konji.

Da pa se ne opeharite pri izbiranju tega plemena čiste krvi, znati morate, da je marijedvorskovo govedo le ali čisto bele, ali pa pšenične dlake (Semmelfarbe); gola koža pod dlako pa je mesenorudeče barve. Sliznica (Schleimhaut) je mesene barve. Dlaka se sveti. Špiči rogov in parklji so marijedvorskemu govedu le rumeni. Zima je belkasta, kakor tudi tripalnice okoli oči. Ako govedo nejma teh znakov, gotovo je ali drugega plemena, ali pa je bastard (proizvod mešane krvi).

Sicer pa je govedo labodskega plemena navadno dolzega života, ravnega hrbta z malo povšenim križem. Kost je to pleme močnih, a ne preobilnih.

Ako primerjamo marijedvorskemu plemenu muriško govedo glede barve, opazujemo, da se na labodskem govedu nahajajo mesni, rumeni, beli ali pšenični deli, na muriškem: črni — razen spodnjega dela belega roga.

Dasiravno mi enoglasno pripoznate, da je marijedvorskovo pleme najboljše za ljutomerske kraje, vendar mi je uže tudi nekdo ugovarjal: da bi bilo najbolje, ako bi le domače z domačim govedom na višo stopinjo spravili. To bi bila nemška „inzucht“. Ker je pa ta ljutomerska goveja živina tako zadi glede svojih lastnosti, imenoval bi jaz to domače vzboljšanje goved po omenjeni interpelaciji „jelšev klin z jelševim klinom“. — Ker imate že tu in tam iz državne subvencije nekoliko marijedvorskkih bikov — zna se, ka premalo —, pogovorite se in z združenimi močmi jih pa še na lastne stroške nakupite, da boste z njimi po križanju požlahtnili kri svoje slabe goveje živine. Po umnej poti bi se tudi tu prišlo v 14 letih do smotra. Najhitrejšo bi pa bilo, ako bi si nakupil tu in tam kedo pravih labodskih telic, po kojih bi se, ker so tu že biki, brez ovinkov zaplodila po Vaših ravninah čista labodska goveda, kar bi Vam bilo gotovo v ponos in veliko korist.

Kako bi se dalo to najumnije doseči, o tem dalje.

Dopisi.

Od Savine, 30. grudna. (Naši poslanci v d. zboru in šole v gornji savinski dolini.) Še le iz „Gospodarja“ smo zvedeli, da „Narodu“ ni vstrezala Vaša sodba zastran postopanja naših poslancev v letošnjem dež. zboru, češ da ste le Hermanu po vsem prav dali, dr. Vošnjaka pa, ki tudi naš okraj zastopa, in druga dva poslance, ki sta se zborovanja udeležila, niste posebno hvalili, ker sta med drugim za odstranjenje šolnine glasovala proti Hermanu in drugim konservativnim poslancem. V spodbudo nam tudi res ne služi, da je silni nasprotnik Slovencev, pl. Kaiserfeld,